

SA BUKA TE RUTI Sa Vinabakala

Hie sa vivinei leleana koasa guguana e Ruti. Ruti si koa si asa pa tooso tasuna koari na tie varipitui pa Izireli. Se Ruti sapu sa barikaleqe Moabi si varihaba koa keke tie Izireli. Totoso mate sa loana, si koa soto sisigiti se Ruti koasa tinana sa loana, meke ponia sa sa nana vina lavata lohina koa sa Tamasa tadi pa Izireli.

Lala si varihaba pule koa ke tie pa butubutu tugo tanisa loana kekenu si asa. Pa hahanana tadi na tie Izireli, sa tie pu haba ia sa naboko barikaleqe si ta pozae na tie kopu tanisa. Sa tinavete tanisa tie kopu si pude ponia sa tie matena si keke koreo pa tutina sa. Meke koasa vinarihaba te Ruti, si ta evanae na tinana nomana e Devita sapu sa banara nomana tadi na tie Izireli si asa.

Sari na vivinei koasa buka tadi na tie varipitui pa Izireli, si tozia sa tinasuna sapu raza koari na tie tooso luaria rini sa Tamasa. Sa buka te Ruti si tozia sa minana pu vagia rina tie karovodi pu lulia sa Tamasa tadi pa Izireli, meke ta evanae na kukuruna sa butubutu ranerane te Tamasa si arini.

Sari na Nati Pinaqapaqahana sa Buka

Pule la pa Betilihema se Naomi, turania sa se Ruti.

Hinia 1:1-22

Tutuvia Ruti se Boazi. Hinia 2:1 kamo hinia 3:18

Haba ia Boazi se Ruti. Hinia 4:1-22

Elimeleki meke sari Nana Tamatina si Rizu La pa Moabi

¹ Pa korapana sa tooso sipu koa tuturana sari na tie varipitui koari na butubutu Izireli, si ta evana si keke sone. Ke keke tie Betilihema koasa pinaqaha popoa tanisa

butubutu Ziuda, si turaⁿia sa sa nana barikaleqe meke sari karu tuna koreo, meke la koa paki si arini pa popoa Moabi. ²⁻⁵ Sa pozana sa tie asa si e Elimeleki, sa nana barikaleqe si e Naomi, meke sari karu tudia si ari Maloni e Silione. Arini si mae pa tutina e Eparata pa butubutu Ziuda pa Betilihema.

Totoso koa si arini pa Moabi, si mate se Elimeleki, ke koa eke turaⁿi mo e Naomi sari karua tuna koreo, pu habai ri karua vineki Moabi, ari Opa e Ruti. Sipu ele koa vasina si arini padana ka manege puta vuaheni, si mate sari Maloni e Silione, ke koa eke mo telena se Naomi. Loke loana, meke loke tuna tugo pude koa turaⁿia.

⁶ Totoso korapa koa pa Moabi se Naomi, si avoso nia sa sapu manani e Zihova sari Nana tie Izireli, ke va masuri Sa sari na dia inuma. Gua asa, ke va qaqiri si asa pude taluarae pa Moabi, meke karua roana barikaleqe, gua. ⁷ Podalae topue keke gua sari kasa, pude ene pule la pa Ziuda, gua. ⁸ Ba pa korapana sa dia inene la, si zamai Naomi sari karua roana barikaleqe: “Mi pule la pa mia popoa soti si gamu karua. Mamu la koa turaⁿi sari na tinamia. Mani toka valeanani gamu sa Baⁿara, gua sapu toka valeana nau gamu kara si rau meke sari sari kasa pu ele mate. ⁹ Mani va boka gamu e Zihova si gamu kara pude varihaba pule, meke ari mia vetu soti pude koa,” gua si asa. Beto asa si ahoi sa sari karua meke tiqe zama luluari sa. Ba podalae kabo sari kara, ¹⁰ meke zama la koe Naomi: “Lokari! Gami kara si hiva luli mami tugo koa goi pude la koa somanae koari na mua butubutu,” gua sari karua. ¹¹ Ba olaⁿa se Naomi, “Karua tuqu, leana hola si pude pule mo si gamu kara. Na vegua ke hiva luli au gamu kara si rau? Namu lopu kaqu boka podo pule koreo si rau pude poni gamu, meke haba pulei gamu kara. ¹² Ke mi pule la pa mia popoa soti. Ele kaleqe si rau, ke lopu

kaqu boka varihaba pule. Be guana boka varihaba pule si rau kamahire, meke podo pule tuqu koreo, ¹³ si vegua, kote boka aqa va nono si gamu kara osolae noma si arini? Karua tuqu, tasuna hola sapu gua asa. Kaleana hola sa tinasuna hie koa rau hola nia koa gamu kara, sina ele bugoro nau e Zihova si rau,” gua se Naomi.

¹⁴ Ba podalae kabo pule tugo sari karua. Beto asa si ahoa Opa se Naomi sa roana meke tiqe zama luluaria sa, meke pule nana; ba se Ruti si tuqe va nabu koe Naomi. ¹⁵ Ke zama ia Naomi si asa, “Ruti, sa ivamu si ele pule la nana koari nana butubutu soti, meke koasa nana tamasa. Mu luli pule la koasa,” gua si asa.

¹⁶ Ba olana se Ruti, “Mu lopu hitu pule nau, ba maqu koa turanigo. Ura vasina la goi si maqu la, vasina koa goi si maqu koa. Sa mua butubutu si kaqu na qua butubutu, meke sa mua Tamasa si kaqu na qua Tamasa tugo. ¹⁷ Vasina mate goi si maqu mate tugo, meke kaqu ta pomunae tugo vasina si rau. Sa vina kilasa kaleana hola te Zihova si mani kamo koa rau, be lopu na minate tu si varipaqahani gita,” gua si asa.

¹⁸ Sipu gilania e Naomi sapu nabu valeana sa hiniva te Ruti pude luli koasa, si lopu kulu mo si asa.

¹⁹ Ke ene hola la sari kara osolae kamo pa Betilihema. Meke sipu korapa nuquru rini pa vasileana, si vevehe sisigiti sari doduru tinoni, meke zama sari na barikaleqe, “Kara, e Naomi hinokara si isa?”

²⁰ Meke olana se Naomi, “Lopu poza nau ‘Naomi’, sapu sa tie qetuqetu, ba mi poza nau ‘Mara’ sapu sa tie talotanana sisigiti, sina ele va tasuna au Tamasa pu tagodi sari doduru niniranira si rau. ²¹ Totoso taluarae rau tani, si lopu ehaka nia rau si keketona, ba kamahire si malamalanaqu meke turana pule nau e Zihova. Na vegua ke poza nau tie qetuqetu gamu? Ura se Zihova sapu tagodi

sari doduru nnirana si va kilasau, meke vatasuna au,”
gua si asa. ²² Gua tugo asa sa pinule taluarae mae te
Naomi pa Moabi, turania sa se Ruti sa barikaleqe Moabi
sapu sa nana roroto. Kamo pa Betilihema sari kara pa
pinodalaena sa totošo pakepakete tana bale.

2

Tavetavete se Ruti pa Inuma te Boazi

¹ Koanana si keke turanana e Naomi, pozana e Boazi.
Keke tie tagotagona si asa meke bokabokana pa zinama na
binalabala. Keke tie pa butubutu tanisa palabatu te Naomi
si asa, sapu se Elimeleki. ² Meke zama la koe Naomi se Ruti,
“Va malumau, maqu la pa inuma pude la pudiki kiko bale
pu va hoqa hola i rina tie pakepakete. Kote la hata ia rau
si keke tie sapu boka va malumau pude tavetavete luli pa
mudidi rina tie pakepakete,” gua si asa.*

Meke olana se Naomi, “Ego tuqu, mu la tavetia gua sapu
zama nia goi,” gua.

³ Ke topue la se Ruti pa inuma meke lululi mudi koari na
tie tavetavete. Pudiki sa sari na kiko bale pu va hoqa pani
rina tie tavetavete. Meke tamanae si asa pa nana vinizata
sina sa inuma vasina la tavetavete sa si te Boazi, sapu na
turanana e Elimeleki.

⁴ Hola kaiqa totošo, si la kamo se Boazi pa inuma,
taluarana mae pa Betilihema. Meke zama si asa koari
nana tie tavetavete, “Mani koa koa gamu e Zihova,” gua.

Meke olana hobe la sarini, “Mani mana nigo e Zihova,”
gua.

⁵ Meke nanasia Boazi sa palabatu tadi na tie tavetavete,
“Esei sa barikaleqe vaqura sana?” gua.

⁶ Meke olana sa tie, “Asa sa barikaleqe karovona sapu
lulina mae koe Naomi pa Moabi. ⁷ Tepa si asa koa rau

* 2:2 Liv 19:9-10; Diut 24:19

pude pudipudiki luli kiko bale pa mudidi rina tie kotokoto. Podalae munumunu hokara si tavetavete sa meke kamo kamahire, si tiqe la magogoso paki si asa pa ipi,” gua sa tie.

⁸ Meke tiqe zama la koe Ruti se Boazi, “Tuqu, mu avoso mae koa rau. Mu lopu rizu la pa votiki inuma si goi, ba pa qua inuma mo. Tavetavete somana mo koari na qua vineki tavetavete. ⁹ Mamu kopu totoko nia sa vasina pudiki iqoso bale ri na tie, mamu luli mo mudidi sari na vineki. Ele tozini rau sari na qua tie tavetavete pude lopu hukatigo babe **no**novaligo. Meke be memeha goi, si mu la napo koari na vovoina kolo pu utuvu va **si**ni vekoi rini,” gua se Boazi.

¹⁰ Meke hoqa todo**no** pa pepeso se Ruti meke zama la koe Boazi, “Na vegua ke hiva toka sisigiti nau tu goi si rau? Meke na vegua ke tataru hola nia goi sa tie karovona keke**no**no gua arau?”

¹¹ Meke ola**na** se Boazi, “Na ele avosoni rau sari na mua tinavete leadi gua pu eva**ni** goi koe Naomi sa roamu barikaleqe seunae gua mate sa mua palabatu. Gilania rau sapu gua veko pani guni goi sari na tiatamamu, na mua popoa soti, meke mae koa somanae koari na tie pu lopu hite ele gilani goi visoroihe. ¹² Mani pia igo e Zihova koari doduru mua tinavete leadi pu taveti goi. Mu vagia sa mua pinia hokotona koe Zihova sa Tamasa tadi na tie Izireli. Ele mae aqoro si goi koa Sa pude ta tokae,” gua se Boazi.

¹³ Meke ola**na** se Ruti, “Ba**na**ra, noma hola sa mua tataru vatukana koa rau. Lopu arilaequ keke**no**no gua rina mua nabulu soti si rau, ba sari mua zinama bulebuledi si va **ni**nira au,” gua se Ruti.

¹⁴ Meke sipu toতোসো হেনাহেনা রিনি, সি জামা লা কৌ রুটি সে বোয়াজি, “মায় মামু হেনা বসি বেরতি, মামু পো**না** ইয়া পা কলো বােনি.” কে লা হাভুতু সোমানাে কোরি না তিে তাবেতাবে সে রুটি, মেকে বাগি বোয়াজি সি কাইয়া বাে তা কিনাদি পা ওলা মেকে

vala ni sa koe Ruti. Henahena se Ruti osolae dena zotana meke koa hola si kaiqa ginani. ¹⁵ Meke sipu ele taluarae la pa inuma se Ruti pude la pudiki pule bale gua, si tozini Boazi sari kasa tie tavetavete pa inuma, meke zama guahe si asa, “Va malumia se Ruti pude la vagi bale kamoā vasina tata koa rina iqoso bale; ba mi lopu norea. ¹⁶ Mi lobusu vurani kaiqa qaḡaloto koari na iqoso bale mamu va hoqa vekoi pa mudi mia, pude mani atu pudiki vagi sa, ba mi lopu nore hukatia,” gua si asa.

¹⁷ Gua asa ke pudiki e Ruti sari na bale hoḡadi, osolae kamoā veluvelu. Ke totoso seke va vuvusu vagi sa sari na kikodi, si padana tu hiokona puta kilo mamata si kamoā sa. ¹⁸ Paleki sa sari na kiko bale, meke pule la pa vasileana, meke va dogoroni sa koe Naomi sa sokudi gua sapu pudiki vagi sa. Vala i tugo sa koe Naomi sari na ginani koa holadi pa dia hinenahena sapu paleki sa. ¹⁹ Meke nanasia Naomi si asa, “Pavei si pudiki bale goi ninoroi he? Pa inuma tesei si tavetavete goi? Mani mana nia Tamasa sa tie sapu balabala igo!”

Ke tozi nia Ruti se Naomi sapu pa inuma te Boazi si tavetavete sa.

²⁰ Meke zama la koe Ruti se Naomi, “Mani ta manae sa tie sana koe Zihova sapu lopu makudo va tukana gita si gita pu korapa toa meke sari na loada pu matedi.” Meke zama tugo si asa, “Sa tie sana si keke turaḡada soti mo gita, keke koari na turaḡada sapu ta hivae pude kopuni gita,” gua si asa.*

²¹ Meke zama se Ruti, “Pa kaiqa nana zinama pule sa, si tozi nau sa pude tavetavete somanae mo koari nana tie tavetavete osolae beto sa tinavete kotokoto bale tanisa,” gua.

²² Meke zama la koe sa se Naomi, “Uve tuḡu, be guana la tavetavete goi pa inuma tadi kaiqa, si gina kote ta

* 2:20 Liv 25:25

nōnovala si goi. Ke leana hola si pude mamu tavetavete somanae mo koari na vineki pa inuma te Boazi,” gua si asa. ²³ Gua asa ke somana tavetavete mo koarini se Ruti, meke pudipudiki osolae hokoto sa tooso kotokoto bale meke huiti. Koa hola la mo koe Naomi se Ruti.

3

Varihaba se Ruti

¹ Meke keke rane si zama ia Naomi se Ruti, “Leana be va tonoto ponigo rau keke koreo pude haba igo, pude boka ari mua vetu kinoa soti. ² Gilania goi se Boazi, sapu sari nana nabulu vineki si tavetavete turaⁿi goi? Na turaⁿada si asa. Ego, avoso mae. Kohite veluvelu si kote la neti varipaqaha ni sa sari na kiko bale koari na qaqalotodi. ³ Ke agoi si mamu la huhuve valeana, na lumulumu, mamu va sagei sari na mua poko tolavaedi. Beto asa si mamu la vasina pu korapa neti varipaqaha ni sa sari na kiko bale koari na qaqalotodi, ba mu lopu vata dogoro koasa, osolae beto tu henahena na napo si asa. ⁴ Pana eko sa, si mu don^o va nonoga ia sa vasina sapu ekoa sa. Totoso puta muliuⁿu sa, si mu la kepuhia sa nana nobi pa nenena, mamu la eko kapae koasa, meke kote tozi nigo sa gua sapu kaqu tavetia goi,” gua se Naomi.

⁵ Meke olaⁿa se Ruti, “Leana, kote tavete luli rau sari doduru gua pu tozi nau goi,” gua si asa.

⁶ Meke topue la se Ruti koasa vasina ta paqaha sari na kiko bale koari na qaqalotodi, meke lapu evaⁿi tugo sa gua sapu tozi nia Naomi sa roana ⁷ Totoso beto henahena na napo se Boazi si va nonoga ia sa sapu leana si asa, ke la eko puta nana koari kobi qaqaloto bale. Ogolo golomo la se Ruti meke kepuhia sa sa nobi pa nenena e Boazi, meke la eko kapae nana koasa. ⁸ Pana korapa boⁿi si vaⁿunu va hodaka se Boazi, meke taliri nana gua, si eko nana sa barikaleqe pa kapana. ⁹ “Esei si goi?” gua se Boazi,

“Arau Ruti mo sa mua nabulu tavetavete. Agoi si na turaⁿamami, ke na mua tinavete tugo goi si pude kopuni gami si gami, ke tataruni gami, mamu haba au mo,” gua se Ruti.

¹⁰ Meke olaⁿa se Boazi, “Tuqu, mani mana nigo e Zihova. Kamahire si noma hola la pule tu sa mua sinoto va nabu na tataru koe Naomi, hola nia gua sapu ele tavetia goi tatasana. Ura lopu hata ia goi si keke koreo vaqurana pu tagotagona babe habahualana. ¹¹ Ego, tuqu, mu lopu matagutu. Doduru ginugua saripu tepai goi, si kaqu taveti rau. Ura ta gilana valeana koari doduru tie sapu agoi si keke barikaleqe leamu hola. ¹² Hinokara tugo sapu arau si keke turaⁿamia soti, meke na qua tinavete rau si pude kopuni gamu; ba koa nana si keke tie sapu tata sisigiti koa gamu, hola nau si arau.* ¹³ Ba leana, koa paki tani pa boⁿi hie, meke vugo munumunu kote gilania gita sapu kote boka toka nigo sa, babe lokari. Be boka toka nigo sa si leana mo, ba be lokari, si ego, pa korapa pozana e Zihova sa Tamasa toana si va tatara nigo rau sapu kaqu toka nigo. Kamahire si mamu eko paki mo tani osolae kamo vugo munumunu,” gua se Boazi.

¹⁴ Gua asa ke eko kapae mo koe Boazi si asa osolae kamo vaqavaqasa. Ba sipu lopu ele rane kalalasa sa popoa, si vaⁿunu meke tekulu si asa, sina lopu hiva nia Boazi pude gilania rina tie sapu mae se Ruti koasa. ¹⁵ Meke garunia Boazi se Ruti pude ivara nia sa nana poko doduru pa hatara, ke tavete gua tugo se Ruti. Meke vagi Boazi sari kaiqa bale sapu tata padana hiokona puta kilo mamatana, meke titisi lani sa koasa poko. Beto asa si ovulu toka nia sa, meke palekia Ruti sa hadehade bale meke pule la nana pa vasileana. ¹⁶ La kamo pule si asa koe Naomi sa roana. Nanasia Naomi se Ruti, “Tuqu, vegua sa mua inene?”

* 3:12 Rt 2:20

Meke tozi Ruti sari doduru pu tavete ponía Boazi koasa.
¹⁷ Meke zama tugo si asa, “Tozi nau Boazi sapu lopu kaqu pule mae koa goi tale limalimaqu si rau, gua. Ke poni nau sa sari doduru bale hire,” gua se Ruti.

¹⁸ Ke zama la koe Ruti se Naomi, “Ruti, mamu aqa va nono si goi kamahire osolae avosia gita kara gua sapu kote ta evana. Ura kamahire si lopu kaqu magogoso hokara se Boazi osolae kaqu va tonotia sa nana ginugua pa rane hie,” gua se Naomi.

4

Haba ia Boazi se Ruti

¹ Meke topue la se Boazi koasa vasina pu hoke varigara na vivinei sari na palabatu pa sasadana sa vasileana, meke la habotu si asa vasina. Meke vura mae sa tie sapu sa turanaana soti e Elimeleki sapu tozia Boazi, ke tiokia Boazi si asa, “Tio, mae habotu turanaau tani,” gua si asa. Ke la habotu sa tie. ² Beto asa si tioki pule Boazi sari ka manege puta koimata pa vasileana meke tozini sa pude la somana habotu vasina. ³ Sipu ele habotu rini, si nanasa la ia sa sa turanaana soti pu va habotu kekenua sa, “Ego, ele pule mae se Naomi sapu koa pa Moabi, meke hiva holuholu nia sa sa vasi pepeso te Elimeleki sa turanaada. ⁴ Meke balabala ia rau si gina leana pude gilania gamu sa gugua sa. Ke be guana hiva nia goi, si mamu holu vagia pa kenudi ri kasa koimata pu habotu hire. Ba be lopu hiva tavetia goi sa tinavete tanisa tie kopu turanaadia, si mu tozia. Sina agoi sa tie kekenu sapu garo pude kopu nia si asa, meke kote tiqe arau,” gua se Boazi.

Meke zama sa tie, “Kote holua rau,” gua si asa.

⁵ Meke zama se Boazi, “Ego, be holua goi sa vasi pepeso asa koe Naomi, si kaqu vagia tugo goi se Ruti sa nabonaboko Moabi, pude na loamu, pude kaqu koa

hola tugo koasa tatamana te Elimeleki sa tinagona sa vasi pepeso sana,” gua se Boazi.

⁶ Meke ola^{na} sa tie, “Ego, pude gua asa, si maqu va maluara taloa ia mo sa qua tinavete kopuna sa vasi pepeso sana, sina pa ginugua sana si kaqu va tasuna ia rau sa tinago tadi na tuqu soti. Ke mu holua mo goi, arau si lopu kaqu,” gua sa tie.

⁷ Podalae mae gua tu pukerane si hoke tavetia rina tie Izireli pana hiva va to^{no}tia rini sa hinoluna keke pepeso babe keke tinago. Sa tie holuholu pepeso si kote va gore vagia sa nana sadolo, meke vala nia koasa tie pu holu vagina sa pepeso. Pa sira^{na} gua asa si vata dogoro nia rina tie Izireli sapu ele tava to^{no}to sa ginugua asa.*

⁸ Gua asa ke sipu zama sa tie koe Boazi, “Agoi mo holua,” gua, si va gore vagia sa sa nana sadolo meke vala nia sa koe Boazi. ⁹ Beto asa, si tiqe zama la se Boazi koari kasa koimata meke ari kaiqa tie pu varigara vasina, “Gamu doduru hire si va sosodea pa rane ⁿinoroi, sapu ele holui rau koe Naomi sari doduru tinago te Elimeleki, meke tadi Silione e Maloni sari karua tuna koreo, ¹⁰ meke sa hinodana sa qua zinama si e Ruti sa barikaleqe Moabi, sa nabokona e Maloni ba ta eva^{na}ae na qua barikaleqe tugo kamahire. Pa sira^{na} hie si kote koa hola koasa tatamana te Maloni sa dia tinago pepeso. Meke sari na tutina sa si kaqu hoda la koasa dia sinomana pa butubutu meke pa vasileana pa rane ⁿinoroi. Gamu si na tie va sosode pa rane ⁿinoroi,” gua se Boazi.*

¹¹ Meke sari kasa na koimata meke sari kaiqa tie pu koa vasina si zama, “Uve, gami tugo sari na tie va sosode. Mani vata eva^{na}ia e Zihova sa barikaleqe hie pu kote nuquru atu pa mua vetu pude keke^{no}no gunia e Lia e Reseli saripu podo ponia koburu sa butubutu Izireli. Kaqu koa mamutu

* 4:7 Diut 25:9 * 4:10 Diut 25:5-6

si goi pa tutina e Iparata, meke ta gilana valeana si goi pa Betilihema.* ¹² Sari na koburu pu kaqu ponigo e Zihova koasa barikaleqe vaqurana hie, si madi va eva^{nae} gunia na tatamana te Perezi sapu sa tudia koreo ri Ziuda e Tama.”*

Boazi meke sa Nana Tututi

¹³ Ke tura^{na} vagia Boazi se Ruti pude na loana. Mana nia e Zihova se Ruti, meke aritiana si asa, meke podoa sa si keke tuna koreo. ¹⁴ Zama la koe Naomi sari na barikaleqe, “Mani tava lavata se Zihova! Ele poninigo Sa ⁿinoroi si keke koburu koreo na tuna sa tumu sapu kaqu kopu nigo. Mani ta gilana valeana pa Izireli sa koburu koreo hie. ¹⁵ Tataru nigo sa mua roroto barikaleqe si goi, meke sapu eva^{nia} sa si hola nia gua sapu boka eva^{nia} ri ka zuapa tumu koreo. Meke kamahire si ele podo ponigo sa si keke koburu koreo na tuna sa tumu, sapu kaqu ponigo sa tinoa vaqura, meke na tinokae pana kaleqe goi,” gua si arini. ¹⁶ Meke kuka va kapae vagia e Naomi pa tinina sa koburu, meke kopu nia sa si asa.

¹⁷ Meke poza nia Opeti ri kasa barikaleqe pu koa tata vasina sa koburu. Tozi va enea rini koari doduru tie sapu gua he, “Keke koburu koreo si ele tagoa e Naomi,” gua. Sa koburu hie si ta eva^{nae} sa tamana e Zese sapu na tamana e Devita.

Sa Tutina e Devita sa Ba^{na}ra

¹⁸⁻²² Asa tugo sa tututi sapu gore mae koe Perezi meke kamo koe Devita, sapu guahe: Perezi, Hezironi, Rami, Aminadabi, Nasoni, Salamoni, Boazi, Opeti, Zese, meke Devita.

* 4:11 Zen 29:31 * 4:12 Zen 38:27-30

Buka Hope

The Holy Bible in the Roviana language of the Solomon Islands

Buk Baibel long langguis Roviana long Solomon Islands

copyright © 2016 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Roviana

Translation by: SITAG

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2017-11-06

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 24 Dec 2020 from source files dated 24 Dec 2020

2a5324ac-61e8-5e5b-b226-f3d15850d7c5